

TS-LKD Panevėžio m. skyriaus Tarybos nuostatos dėl „Garso“ kino teatro nugriovimo ir naujo Stasio Eidrigevičiaus menų centro statybos

Panevėžio bendruomenėje vis stipriau poliarizuojasi nuomonės dėl miesto valdžios sprendimo Stasio Eidrigevičiaus menų centrą (SEMC) statyti nugriaunant „Garso“ kino teatrą. Artėja galutinis sprendimas dėl pinigų skyrimo pirmajam etapui.

Šiam etapui reikia beveik 11 mln. eurų, kuriuos sudarytų trys dedamosios:

- 1) 3 mln eur iš ES lėšų;
- 2) 5 mln eur iš Valstybės investicijų programos;
- 3) likusi dalis iš savivaldybės. Tam reikia Tarybos sprendimo.

Numatyta, kad projektas bus vykdomas dviem etapais.

Prognozuojama, kad iš viso projektas per abu etapus kainuos apie 20 mln. eur., skaičiuojant dabartinėmis kainomis.

Dėl dabar diskutuojamo pirmojo etapo projekto CPVA (ES pinigų skirstymą „laiminanti“ agentūra prie Finansų ministerijos) sutarčiai yra pritarusi dar dirbant buvusiai Vyriausybei, buvo pasirašyta sutartis, tačiau iš projekto pasitraukus S. Eidrigevičiui, procesas sustojo. Po Seimo rinkimų nauja Vyriausybė peržiūri projektus, taip pat ir šį.

Projekto istorija prasidėjo 2017 metais, kuomet buvo parengtas projektas rekonstruoti „Garso“ kinoteatrą ir jame įkurti SEMC. Tuomet buvo planuojama išleisti apie 6 mln eurų. Niekas iš savivaldybės Tarybos narių neprieštaravo, visuomenė gerai priėmė tokį pasiūlymą.

Tačiau 2019 metų pabaigoje savivaldybės vadovybė atnešė Tarybai balsavimui naują pasiūlymą, kurio pirmojo etapo vertė jau buvo apie 11 mln.

Paašškėjo, kad rekonstrukcija nuo šiol bus vadinama „Garso“ kino teatro nugriovimas, o naujo pastato vizualizacija sukėlė audringas dalies miestiečių reakcijas. Susikūrė bendruomenės, kurios pradėjo reikalauti daugiau informacijos. Paašškėjo, kad gigantiškai suprojektuotas pastatas neatitinka pačios savivaldybės patvirtintų miesto centro užstatymo planų, statyboms leidimas išduotas neteisėtai. Vyko teisiniai ginčai. Priimta taikos sutartis, kurios pagrindinė mintis – teisiniai pažeidimai buvo, bet negalima prarasti pinigų.

Žinodami, kad projektą rengia pažeisdami įstatymus, miesto vadovai buvo kreipęsi į praėjusios kadencijos Seimą, kad būtų keičiamas įstatymas pagal jų norus, tačiau nepavyko.

Pradėjęs darbą Kultūros ministras Liberalų sąjūdžio atstovas Simonas Kairys ėmėsi šio

TS-LKD Panevėžio m. skyriaus Tarybos nuostatos dėl „Garso“ kino teatro nugriovimo ir naujo Stasio Eidrigėvičiaus menų centro statybos

projekto gaivinimo, kviesdamas S. Eidrigėvičių sugrįžti į projektą.

Panevėžyje tuo tarpu sustiprėjo šio projekto priešininkų iniciatyvos, tikintis, kad nauja ministerijos vadovybė, skirtingai nei Panevėžio miesto vadovai, išklausys jų argumentus. Įvyko kelios diskusijos, kur buvo išsakyta daug abejonių ir argumentų, kodėl šis projektas nėra tinkamas. Tik po ilgų prašymų ir tarpininkaujant ministerijai su investiciniu projektu pagaliau leista susipažinti ir miesto Tarybos nariams, esantiems opozicijoje. Paaiškėjo, kad pirmuoju etapu nenumatoma kino salė, todėl nuo 1928 metų filmų kūrimo ir nekomercinio kino tradicijas mieste turinčios kultūros srities tiesiog neliks. Kultūros ministerija suformulavo savivaldybei užduotis, kurias įvykdžius projektas bus tęsiamas.

Viena jų įvykdyta – šiomis dienomis pranešta, kad S. Eidrigėvičius grįžta į projektą. Tiesa, neaišku, kokiomis aplinkybėmis ir kiek tvarus šis susitarimas.

Kita užduotis, Centro įveiklinimo klausimas, yra pats sudėtingiausias, nes toks brangus projektas turi turėti aiškias perspektyvas. Jis pagal planą bus išlaikomas iš savivaldybės lėšų. Ar tos lėšos nebus visas įmanomas būsimas miesto kultūros biudžetas, atsakymų nėra.

Išsamiai apsvarstę susiklosčiusią situaciją dėl „Garso“ nugriovimo, konstatuojame:

Pasisakome už SEMC centro idėją, kuri turėtų didelę pridėdamąją vertę tolimesniam miesto vystymuisi, tačiau ši idėja turi būti įgyvendinta pagal miesto galimybes ir nesupriešinant visuomenės.

Miesto valdžia pati sukūrė situaciją, kai pagrindiniu pasiūlyto projekto motu tapo „SEMC vietoje „Garso“, o galėjo tapti „SEMC drauge su „Garsu“. Pasipriešinimą sukėlė „Garso“ griovimas, sunaikinant gerai veikiančią instituciją, kai tuo tarpu Panevėžio centre ir visai netoli šios vietos yra tuščių erdvių ir tikrai griovimui tinkamų pastatų. Projektas pradėtas vykdyti visai nesitariant su bendruomenėmis, net Tarybos nariai nebuvo supažindinti su projektu, nebuvo jokios rimtesnės diskusijos miesto Taryboje. Vykdamas projektą buvo daug teisinių pažeidimų, supriešinta miesto bendruomenė. „Garso“ griovimas pradėtas nesulaukus galutinio projekto finansavimo patvirtinimo, tokia šantažo priemonė yra dar labiau supriešinti.

Svarbiausia mus verčianti abejoti aplinkybė – nėra atsakyta į klausimus, ar šis brangus ir gigantiškas projektas atitinka miesto galimybes jį įveiklinant bei išlaikant. Tai gali tapti nepakeliama našta savivaldybės ateities biudžetams.

Mes negalime prisiimti atsakomybės, kai nėra jokio aiškumo, ar dabar, skyrus pirmuosius 3

TS-LKD Panevėžio m. skyriaus Tarybos nuostatos dėl "Garso" kino teatro nugriovimo ir naujo Stasio Eidrigevičiaus menų centro statybos

mln. iš ES lėšų, miestas netaps sunkiai užbaigiamos statybos įkaitu, o atsakomybė guls ant būsimų miesto valdžių.

Atsižvelgdami į šias aplinkybes, rekomenduojame TS-LKD nariams miesto Taryboje nepritarti balsavimuose dėl šio projekto.

TS-LKD Panevėžio miesto skyriaus pirmininkė Rasa Juknevičienė

